

Koronavirüs

Demokratik Siyaseti Nasıl Şekillendiriyor?¹

Philip Stephens

Çeviri: Enes Ateş

Devlet geri döndü. Yaşasın küreselleşme. Koronavirüs demokratik siyaseti yeniden şekillendiriyor. Krizin ürettiği koşullar, liberal demokrasileri otoriter milliyetçilik ile devletlerarası işbirliğine dayalı açık küresel sistem arasında seçim yapmak zorunda bırakacak.

Devletlerin sınırlarını kapattığı ve hükümetlerin Covid-19 ile mücadele için amansız yasalar öngördüğü bir durumda, insan en kötü senaryoyu düşünmeden edemiyor. ABD Başkanı Donald Trump'ın ayak sürüyen performansı New York Valisi Andrew Cuomo'nun sağlam temellere dayanan devlet adamlığını karşılaştırdığınızda, iyimser olmak için sebepler bulacaksınız. Yetenek ve liyakat, kriz zamanlarında kendini açıkça belli ediyor.

Siyasetçiler için şu anda koronavirüs dışında her şey önemsiz; seçim platformları, vaatleri ya da hükümet programları ne olursa olsun, sağ ya da sol fark etmeksizin, bugünün siyasi liderler kuşağı, bu küresel salgını ele alış biçimleri üzerinden değerlendirilecekler. Bir iki tanesi paçayı kurtarabilir ama bu ölçekte bir acil durum, blöfçüler ve madrabazlar için pek gizlenecek yer bırakmayacak.

Devletin yeniden ilgi odağı olması, iktidarın ve sorumluluğun devletlerden piyasalara geçtiği bir çağın bitişine işaret ediyor. Demokratik liderler, bu küresel salgına savaş dönemleri dışında örneğine rastlanmamış yetkiler ihdas ederek karşılık veriyorlar. Aslında salgın ne küreselleşmenin ne de kapitalizmin bir sonucu. Yine de serbest piyasaların sınırlılıklarını gün yüzüne çıkardı. ABD sağlık sisteminde, kıt kaynaklar için açık artırma usulüyle yapılan ihaleler bunun bir örneği.

Bu kriz, diğer inanışları da ortadan kaldırdı. Hükümetlerin ekonomik çöküşü önlemek için trilyonlarca dolar ayırdığını görünce, son on yıllardaki dengeli bütçeler, kamu açıkları ve borcun GSYİH'ya oranları gibi endişelerin ne kadar saçma olduğunu da anlıyorsunuz. Elbette hükümetler harcama ve borçlanmaya yönelik sürdürülebilir limitler koymalı fakat mali tutuculuk (fundamentalizm) çağının geçtiği ortada.

Koronavirüsle mücadelenin nihai faturası çok büyük olacak. Belirli bir noktada borçların geri ödenmesi gerekecek. Yine de biraz şansımız varsa, bu durum hükümetlerin, özel sektörün ve vatandaşların rasyonel bir tartışma yürütmesine ve her birinin kendi sorumluluklarını yeniden gözden

---

¹ Orijinal Kaynak: Stephens, Philip. (2020, March 26). "How Coronavirus is Remaking Democratic Politics" *Financial Times*, Link: <https://www.ft.com/content/0e83be62-6e98-11ea-89df-41bea055720b>

Atıf Şekli: Stephens, Philip. (2020, Mart 30). "Koronavirüs Demokratik Siyaseti Nasıl Şekillendiriyor?", Çev. Enes Ateş. *sosyalbilimler.org*, Link: <https://sosyalbilimler.org/koronavirus-demokratik-siyaset>

geçirmesine imkân tanıyabilir.

2008 mali krizinin, kaçırılmış bir değişim fırsatı olduğu artık ortada. Bu krizin sonucu ise kamuda artan bir memnuniyetsizlik ile öfkeli popülizmin sağda ve solda yayılması oldu. Koronavirüs ikinci bir tereddüde yer bırakmıyor. Gelişmiş demokrasilerde seçmenler, minimal devlete ve düşük vergi ekonomisine yönelik ideolojik bağlılıklarının bedelini, yetersiz sağlık sistemleri ile ödüyor. Liberal piyasalar, yalnızca siyasal rızaya dayandıkları ölçüde uzun bir ömürlü olabilir.

Bu durumdan çıkarılacak basit sonuç şudur: Bu salgın popülistler için adeta bir nimet ve otoriter milliyetçiliğe doğru adım atmanın da başlangıcı oldu. Devletin geri dönüşü, popülistlerin küresel seçkinler hakkında öteden beri haklı olduklarının kanıtı olarak da düşünülebilir. Kapalı sınırlar, dış dünyaya karşı alınabilecek tek tedbir konumunda artık. Devletlerin bu salgınla mücadele etmek için hâlihazırda eline aldığı yetkiler, halkın özgürlükten önce güvenlik tercihi ile uyuyor.

Rusya’da Vladimir Putin rejiminin yürüttüğü dezenformasyon kampanyası da tam olarak böyle bir mesaj taşıyor. Salgın, çürümüş Batı kapitalizminin bir işi, dizginlenmeyen küreselleşme ve zayıf düşmüş Batı demokrasinden doğan bir kriz olarak sunuluyor. Otoriter rejimlerin salgınla baş etmedeki görece başarısı, Batılı liberal demokrasilere karşı içkin üstünlüklerini ortaya koyuyor.

Bu anlatı, yüzeysel bir çekiciliğe de sahip. Hiç şüphesiz, Çin devlet Başkanı Xi Jinping’in, her şeyin askıya alınmasına yönelik sert talimatları, salgının baştan kontrol altına alınmasında etkili oldu. Pekin şimdi yavaş yavaş kısıtlamaları kaldırıyor. Fakat burada sorun, aynı siyasal otoriterliğin, Çinli yetkililerin ilk vakaları gizlemesine de imkân tanınmasıdır. Rusya’nın, salgınla mücadelede gösterdiği başarı iddialarına gelirse, henüz bu konu ile ilgili nihai bir kanaate varılmış değil. Bunların yanında Güney Kore (Kore Cumhuriyeti), kararlı ve etkili bir demokrasinin, virüsün üstesinden nasıl gelebileceğini gösterdi.

Bu denli ölümcül bir felaketin herhangi bir iyi sonucu olabileceyse o da pandeminin demokratik siyasette liyakat ve dürüstlüğü tekrar değerli kılma/ihya etme kapasitesinde saklıdır. Sayın Trump’ın bu “Çin” virüsünü nasıl yeneceğine ilişkin hayal ürünü zırvaları, yeni vakalardaki artışa her gün yenik düşüyor. Bu durum, Beyaz Saray ile salgınla karşı karşıya gelen hem demokrat hem cumhuriyetçi yerel yönetimler arasında gittikçe genişleyen bir bölünmeye yol açıyor. Anketler şimdilik Amerikalıların başkanın sözüne inandığını gösteriyor ancak hesaplaşmanın süresiz olarak ertelenmesi mümkün değil.

Avrupa’da siyasi liderler seçmenin dikkatini ve kontrolün kendilerine olduğunu gösterebildikleri durumlarda güvenini tekrar kazanmayı başardılar. Dürüst ve şeffaf konuşmalar işe yaradı. İtalya Başbakanı Giuseppe Conte, Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron ve Almanya Başbakanı Angela Merkel, salgınla baş etmek için alınan sert önlemlerin hepsinde halkın güçlü desteğini arkalarına aldılar.

İyi hükümete tekrar inanç duyulması hiçbir şekilde kaçınılmaz değil. Avrupa Birliği’nin, virüse karşı umutsuz mücadelesinde İtalya’ya destek olacak gerçek bir dayanışma örneği göstermedeki başarısızlığı, enternasyonalizm vaazı verenlerin bile ulusal sınırlarına ne kadar kolay çekilebileceğini gösteriyor. Yani “gelişmiş küresel işbirliğinin zorunluluğu” mantığı bile, harekete geçileceğinin garantisi

değil. Ve doğru, bu küresel salgın, ekonomik çıktılar ve altüst olmuş ticaret açısından çok ağır bir maliyet ortaya çıkaracak.

Bunlarla beraber koronavirüs, devlet idaresinin iyileştirilmesinin, daha adil bir siyasal ve ekonomik düzenin, demokratik siyasete olan güvenin tazelenmesinin ve yenilenmiş küresel işbirliğinin de kapılarını açıyor. Asıl mesele, siyasetçilerin bu yoldan yürümeyi tercih edip etmeyecekleri olacak.

* * *

Kayda Değer Akademik Metinler mottosuyla, 10 Ağustos 2015 tarihinde yayın hayatına başlayan *sosyalbilimler.org*, sosyal bilimler alanında çalışma yürüten her bireyin yararlanmasına veya katkı sunmasına açık akademik bir web sitesidir. Hakkında detaylı bilgi almak için sosyalbilimler.org/hakkinda sayfasını ziyaret edebilirsiniz.

Facebook, Twitter, Instagram ve YouTube’da @sosbilorg kullanıcı adıyla *Sosyal Bilimler*’i takip edebilirsiniz.

sosyalbilimler.org/abonelik sayfasından e-bülten abonesi olarak, her pazar günü, o hafta içinde sosyalbilimler.org’da yayımlanan çalışmaların tamamını size gönderilecek bir e-posta ile alabilirsiniz.

Aynı zamanda yayımlanan çalışmaların size WhatsApp üzerinden gönderilmesini talep ederseniz sosyalbilimler.org/whatsapp linki üzerinden “Sosyal Bilimler WhatsApp Grubu”na katılabilirsiniz.